

Občané o americké radarové základně v ČR

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2008, v08-05</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>12. – 19. 5. 2008</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1066</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.104a, PM.108a</i>
Zveřejněno dne:	<i>4. června 2008</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V květnu 2008 CVVM položilo svým respondentům dvě otázky související se záměrem umístit na českém území radarovou stanici antibalistické obrany USA. Podobně jako v předchozích šetřeních jsme zjišťovali aktuální postoje české veřejnosti k tomuto plánu a rovněž to, zda podle mínění občanů by se o americké radarové základně na českém území mělo či nemělo rozhodovat v referendu.

Tabulka 1: Postoj k vybudování radarové základny v ČR¹ (%)

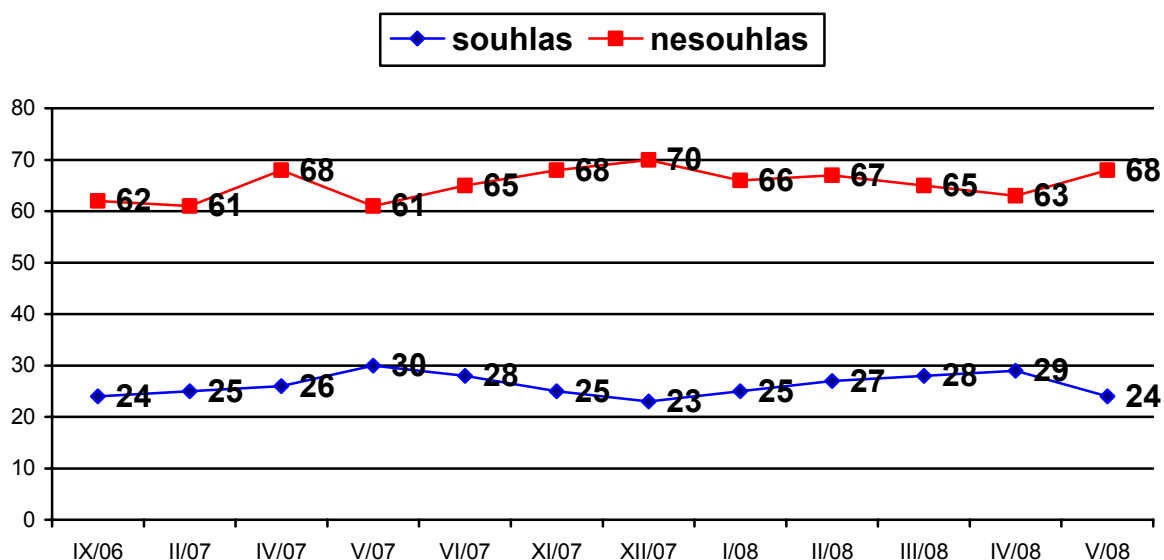
Rok	2006	2007						2008				
Měsíc	IX ²	II	IV	V	VI	XI	XII	I	II	III	IV	V
rozhodně souhlasí	5	6	6	7	6	5	7	6	7	6	7	7
spíše souhlasí	19	19	20	23	22	20	16	19	20	22	22	17
spíše nesouhlasí	26	23	25	25	25	25	26	25	25	25	26	26
rozhodně nesouhlasí	36	38	43	36	40	43	44	41	42	40	37	42
neví	14	14	6	9	7	7	7	9	6	7	8	8

Pozn.: Procenta ve sloupci.

¹ Otázka: „Spojené státy americké oficiálně požádaly vládu ČR o možnost postavit na území ČR radarovou stanici, která by byla součástí systému americké protiraketové obrany. Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby v ČR byla umístěna tato radarová stanice? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte?“

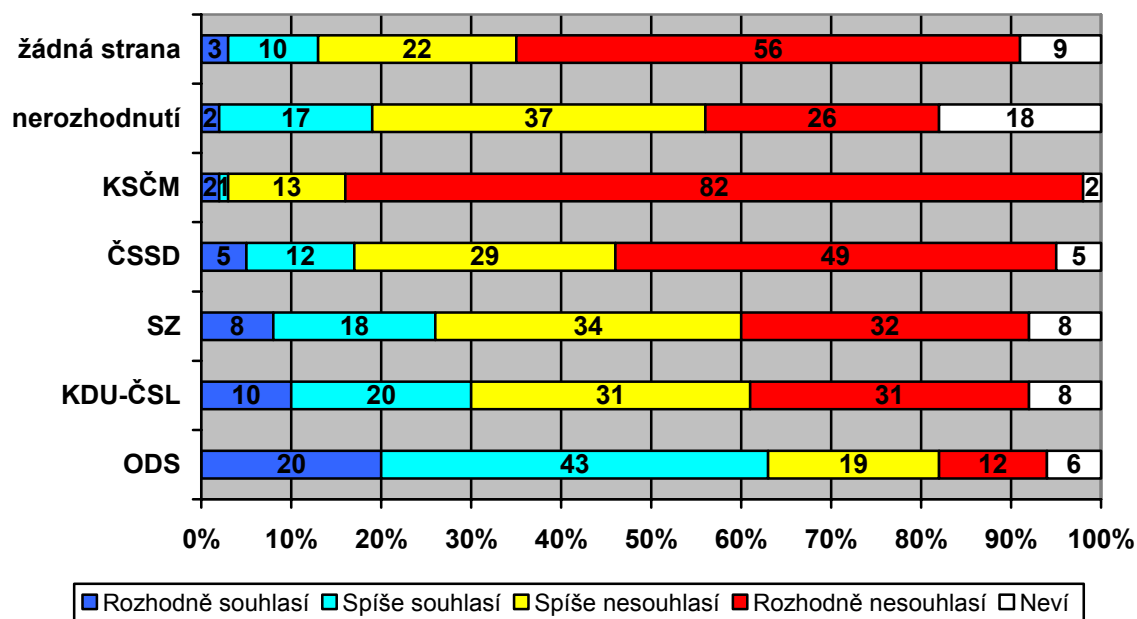
² V září 2006, kdy ještě nebylo známo, jaká součást amerického antibalistického systému by měla být umístěna právě v České republice, se položená otázka týkala obecně umístění „základny americké protiraketové obrany“.

Graf 1: Postoj k vybudování radarové základny v ČR (%)

Jak ukazuje tabulka a graf 1, v květnu tohoto roku přibližně dvě třetiny (68 %) oslovených občanů s umístěním amerického radaru protiraketové obrany u nás nesouhlasily, zatímco pro vybudování základny se vyslovovala asi čtvrtina (24 %) dotázaných. Výsledky od roku 2006 tak stále vykazují převahu nesouhlasu, jehož podíl se pohybuje v rozmezí s minimem 61 a maximem 70 procent, nad souhlasem kolísajícím na či mírně nad úrovni jedné čtvrtiny, ale doposud nikdy nepřekročivším úroveň 30 procent. Oproti předchozímu šetření z dubna se podíl nesouhlasících přitom o pět procentních bodů zvýšil, zatímco podpora radaru o stejný díl poklesla.

Graf 2: Souhlas/nesouhlas s radarem podle stranických preferencí (%)

Podle stranických preferencí (viz graf 2) má případné umístění radaru v ČR většinou podporu mezi příznivci ODS. Voliči ostatních stran myšlenku americké radarové základny v ČR většinou odmítají, přičemž u opoziční ČSSD a zejména KSČM je nesouhlas relativně četnější a vyhraněnější než u obou menších stran vládní koalice. Odmítavý postoj jednoznačně převažuje i mezi nerozhodnutými a těmi, kdo nepreferují žádnou stranu. Obecně platí, že na pravolevé škále podpora zbudování radarové základny v ČR klesá a odpor sílí zprava doleva.

Z hlediska ostatních sociodemografických znaků šetření zaznamenalo pokles podpory a sílící nesouhlas v závislosti na zvyšujícím se věku respondentů a klesající životní úrovni jejich domácností. Vyšší podíly souhlasu se dále objevily mezi muži, absolventy vysokých škol nebo středních škol s maturitou, podnikateli a vedoucími či vysoce kvalifikovanými odbornými pracovníky. Naopak rezolutněji proti základně se vyslovovali ženy, důchodci a lidé se středním vzděláním bez maturity nebo vyučení.

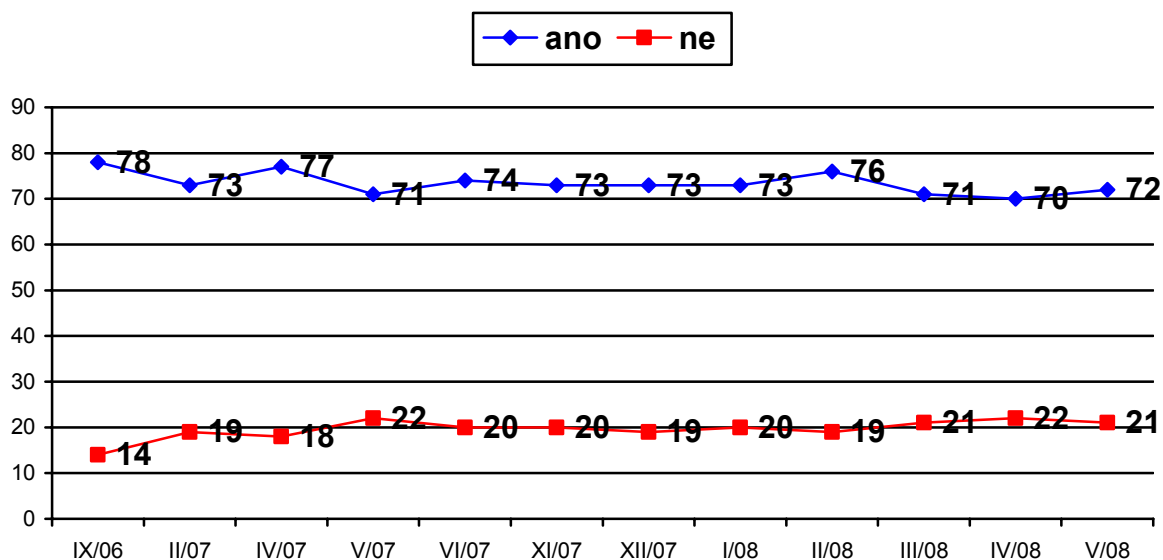
Druhá otázka výzkumu se týkala případného referenda o umístění americké radarové základny protiraketové obrany u nás.³

Tabulka 2: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu?

Rok	2006	2007						2008				
Měsíc	IX ⁴	II	IV	V	VI	XI	XII	I	II	III	IV	V
Rozhodně ano	49	46	46	43	45	47	45	47	49	45	43	45
Spíše ano	29	27	31	28	29	26	28	26	27	26	27	27
Spíše ne	10	13	12	16	14	13	11	14	14	14	15	13
Rozhodně ne	4	6	6	6	6	7	8	6	5	7	7	8
Neví	8	8	5	7	6	7	8	7	5	8	8	7

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 3: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu? (%)

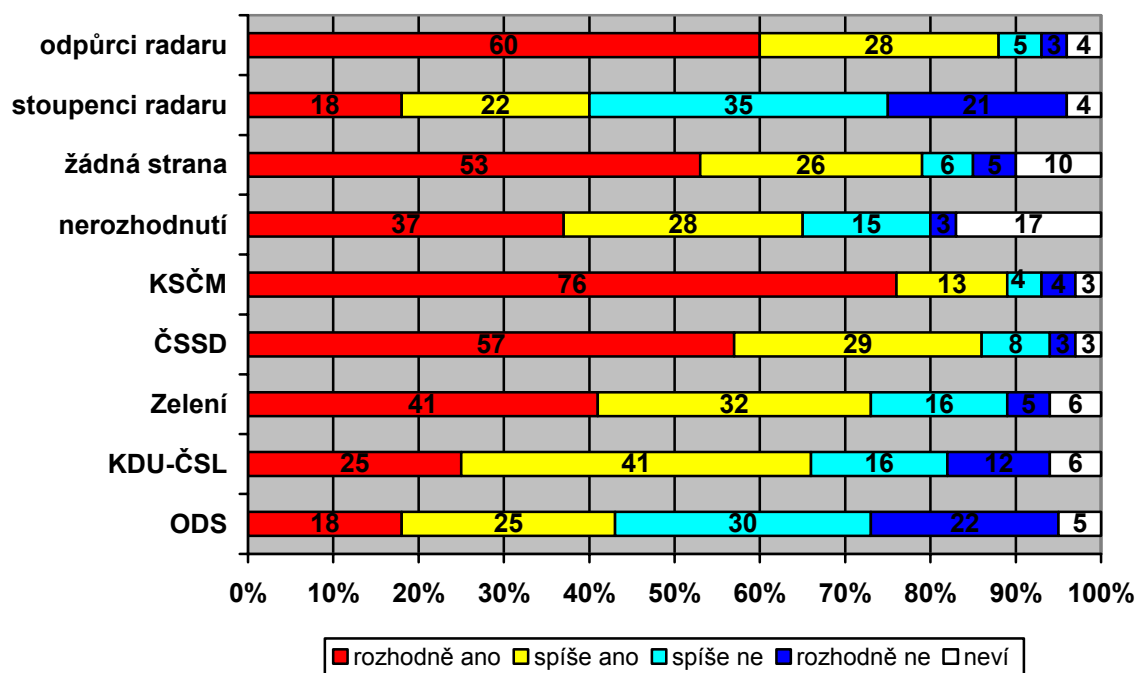

³ Otázka: „Domníváte se, že by o případném umístění americké radarové stanice u nás měli rozhodovat občané v referendu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne?“

⁴ Otázka pokládaná v září 2006 se týkala referenda k nespecifikované základně americké protiraketové obrany.

Z výsledků zachycených v tabulce 2 a v grafu 3 plyne, že případné referendum v této otázce má podporu přibližně sedmi z deseti dotázaných občanů. V posledním, tedy květnovém výzkumu se pro konání referenda o radaru vyslovilo 72 % respondentů, z toho 45 % bylo rozhodně pro referendum. Opačný názor, že o základně by neměli rozhodovat lidé v referendu, dlouhodobě vyjadřuje asi pětina občanů, což poslední výzkum s 21 % nesouhlasících jen potvrdil.

Graf 4: Postoj k referendu o radaru podle postojů k jeho vybudování v ČR a podle stranických preferencí (%)

Podrobnější analýza přitom ukázala (viz graf 4), že proti referendu v této otázce se vyjadřují hlavně stoupenci vybudování radarové základny v ČR, z nichž mírná nadpoloviční většina (56 %) referendum v šetření z května tohoto roku odmítla, zatímco pro referendum se v rámci téže skupiny vyjádřily dvě pětiny lidí (40 %). Naopak mezi nesouhlasícími s umístěním radaru na českém území se vyjádření proti referendu objevovala jen sporadicky (8 %), zatímco podpora referenda zde dosahovala úrovně 88 %. Těto skutečnosti pak odpovídají i další zjištěné sociodemografické diference, které víceméně kopírují rozdíly zjištěné v souvislosti s postoji ke zřízení americké radarové základny u nás. Z hlediska stranických preferencí odpůrci referenda převážili mezi příznivci ODS (52 % proti, 43 % pro), u ostatních stran naopak jasně převládají stoupenci referenda. Souhlas s referendem pak větší či menší měrou převažuje i ve všech významných sociodemografických skupinách.